

I. KADER VOOR HET KLIMAAT- EN ENERGIEBELEID 2030

1. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het halen van de EU-streefcijfers voor de vermindering van broeikasgasemissies, hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie; die streefcijfers moeten uiterlijk in 2020 volledig zijn gehaald. Op basis van de beginselen die in zijn conclusies van maart 2014 zijn geformuleerd, heeft de Europese Raad vandaag overeenstemming bereikt over het beleidskader voor klimaat en energie 2030 voor de Europese Unie. De EU zal bijgevolg uiterlijk in het eerste kwartaal van 2015 haar bijdrage presenteren, overeenkomstig het tijdschema dat in het kader van het UNFCCC in Warschau is overeengekomen voor de sluiting van een mondiaal klimaatakkoord. De Europese Raad roept alle landen op ruim vóór de 21e Conferentie van de partijen, in Parijs, met ambitieuze doelstellingen en beleidsmaatregelen te komen. Hij zal hier na de Conferentie van Parijs op terugkomen. De Europese Raad zal alle elementen van het kader blijven evalueren en zal indien nodig strategische aansturing blijven geven, met name wat betreft de consensus over de ETS-sector, de niet-ETS-sector, interconnecties en energie-efficiëntie. De Commissie zet haar regelmatige dialoog met de belanghebbenden voort.

Streefcijfer voor de vermindering van broeikasgasemissies

2. Wat de reductie van de in de EU uitgestoten broeikasgassen betreft, schaarde de Europese Raad zich achter een bindend EU-streefcijfer van ten minste 40% in 2030 ten opzichte van 1990. Daartoe:
  - 2.1 zal het streefcijfer collectief door de EU op de meest kosteneffectieve wijze worden gehaald, en zal de ETS-sector in 2030 een emissiereductie met 43% ten opzichte van 2005 tot stand brengen en de niet-ETS-sector een reductie met 30%;
  - 2.2 zullen alle lidstaten aan deze inspanning deelnemen, waarbij overwegingen van billijkheid en solidariteit op een evenwichtige manier in aanmerking zullen worden genomen;

EU-ETS

- 2.3 zal een goed functionerende, hervormde regeling voor de emissiehandel (ETS), met een instrument voor stabilisatie van de markt overeenkomstig het Commissievoorstel, het belangrijkste Europese instrument zijn om dit doel te verwezenlijken; zal de factor waarmee het plafond van de maximaal toegestane emissies jaarlijks wordt verlaagd, per 2021 worden opgetrokken van 1,74% naar 2,2%;
- 2.4 zal het systeem van gratis toewijzing niet aflopen; zolang in andere belangrijke economieën geen vergelijkbare inspanningen worden geleverd, zullen de lopende maatregelen na 2020 worden gecontinueerd om het gevaar van koolstoflekkage als gevolg van het klimaatbeleid te voorkomen, met de bedoeling sectoren die aan internationaal concurrentievermogen dreigen in te boeten, passende steun te bieden. De ijkpunten voor gratis toewijzingen zullen regelmatig worden geëvalueerd in het licht van de technologische vooruitgang in de respectieve industrietakken. Er zal rekening worden gehouden met zowel de directe als de indirecte koolstofkosten, overeenkomstig de EU-regels voor staatssteun en om een gelijk speelveld te waarborgen. Met het oog op instandhouding van het internationale concurrentievermogen mogen de efficiëntste installaties in deze sectoren niet te maken krijgen met nodeloos hoge koolstofkosten, met koolstoflekkage tot gevolg. Middels nieuwe toewijzingen zal ervoor worden gezorgd dat de regeling beter is afgestemd op veranderende productieniveaus in verschillende sectoren. Daarnaast zullen de innovatiestimulansen voor de industrie geheel behouden blijven en zal de administratieve complexiteit niet toenemen. Er zal rekening worden gehouden met de wenselijkheid om betaalbare energieprijzen te garanderen en uitzonderlijke winsten te voorkomen;
- 2.5 kunnen in dit verband lidstaten met een bbp per hoofd van de bevolking van minder dan 60% van het EU-gemiddelde, gratis emissierechten aan de energiesector blijven toewijzen tot 2030. Na 2020 mogen de lidstaten die van deze optie gebruikmaken niet meer dan 40% van de overeenkomstig punt 2.9 voor veiling toegewezen hoeveelheid gratis toewijzen. De huidige nadere bepalingen, onder meer ten aanzien van de transparantie, moeten worden verbeterd, zodat de middelen gebruikt worden om echte investeringen te bevorderen die de energiesector moderniseren en tegelijk wordt vermeden dat de interne energiemarkt wordt verstoord;

- 2.6 zal de NER300-faciliteit worden verlengd, ook voor afvang en opslag van kooldioxide en hernieuwbare energiebronnen, en verruimd tot koolstofarme innovatie in industrietakken, en zal het initiële fonds worden uitgebreid tot 400 miljoen rechten (NER400). Investeringsprojecten in alle lidstaten, ook kleinschalige projecten, zullen hiervoor in aanmerking komen;
- 2.7 zal een nieuwe reserve van 2% van de rechten van de EU-ETS worden aangelegd om tegemoet te komen aan bijzonder hoge extra investeringsbehoeften in laaginkomenslidstaten (lidstaten waar het bbp per hoofd van de bevolking¹ lager ligt dan 60% van het EU-gemiddelde). De reserve zal de volgende kenmerken hebben:
- de opbrengsten van de reserve zullen worden gebruikt om de energie-efficiëntie van deze lidstaten te verbeteren en hun energiesystemen te moderniseren, opdat hun burgers over schonere, zekere en betaalbare energie kunnen beschikken;
  - het gebruik van de fondsen zal volledig transparant zijn;
  - rechten uit de reserve zullen worden geveild volgens dezelfde principes en voorwaarden als andere rechten;
  - de reserve zal worden gebruikt om een fonds te creëren dat zal worden beheerd door de begunstigde lidstaten en waarbij de EIB wordt betrokken voor de selectie van projecten. Er wordt voorzien in een vereenvoudigde regeling voor kleinschalige projecten. Tot en met 31 december 2030 zal de verdeling van de fondsen voor 50% gebaseerd zijn op geverifieerde emissies en voor 50% op bbp-criteria, maar de basis waarop projecten worden geselecteerd, zal eind 2024 worden geëvalueerd;
- 2.8 zal, ter wille van solidariteit, groei en interconnecties, 10% van de door de lidstaten te veilen rechten uit de EU-ETS worden verdeeld onder de landen waarvan het bbp per hoofd van de bevolking niet hoger was dan 90% van het EU-gemiddelde (in 2013);
- 2.9 zullen de resterende rechten op basis van geverifieerde emissies onder alle lidstaten worden verdeeld, zonder dat het aandeel te veilen rechten daalt;

---

¹ Alle verwijzingen naar het bbp zijn verwijzingen naar 2013 in EUR, tegen marktprijzen.

Sectoren die buiten de ETS vallen

- 2.10 zal de methode voor het bepalen van de nationale reductiestreefcijfers voor buiten de ETS vallende sectoren tot 2030 worden voortgezet, waarbij alle elementen zullen worden toegepast zoals in de beschikking inzake de verdeling van de inspanningen voor 2020, en de inspanningen op basis van het relatieve bbp per hoofd van de bevolking zullen worden verdeeld. Alle lidstaten zullen een bijdrage leveren aan de algehele EU-reductie in 2030, met streefcijfers gaande van 0% tot -40% ten opzichte van 2005;
- 2.11 zullen de streefcijfers voor de lidstaten met een bbp per hoofd van de bevolking dat hoger ligt dan het EU-gemiddelde, evenredig worden aangepast met het oog op een billijke en evenwichtige weerspiegeling van de kosteneffectiviteit;
- 2.12 zullen de beschikbaarheid en het gebruik van de bestaande flexibiliteitsinstrumenten binnen de niet-ETS-sectoren aanzienlijk worden verhoogd om ervoor te zorgen dat de collectieve inspanning van de EU kosteneffectief is en dat de emissies per hoofd van de bevolking uiterlijk 2030 convergeren. Door middel van een beperkte eenmalige vermindering van de ETS-rechten, waartoe vóór 2020 wordt besloten, zal nieuwe flexibiliteit worden ingebouwd met betrekking tot het realiseren van de streefcijfers voor lidstaten met nationale reductiedoelen die significant boven het EU-gemiddelde en hun kosteneffectief reductiepotentieel liggen, alsook voor lidstaten waaraan in 2013 geen gratis rechten voor industriële installaties zijn toegewezen, doch met behoud van voorspelbaarheid en milieu-integriteit;
- 2.13 is het belangrijk dat de emissies van broeikasgassen en de risico's van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen in de vervoersector worden verlaagd. Daarom vraagt de Europese Raad de Commissie om te blijven zoeken naar instrumenten en maatregelen ten behoeve van een brede, technologie-neutrale aanpak ter bevordering van emissiereductie en energie-efficiëntie in de vervoersector, van elektrisch vervoer en van hernieuwbare energiebronnen in de vervoersector, ook na 2020. De Europese Raad vraagt om een snelle aanneming van de richtlijn tot vaststelling van berekeningsmethoden en rapportageverplichtingen overeenkomstig Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de kwaliteit van benzine en van dieselbrandstof. Daarnaast brengt hij in herinnering dat lidstaten er op grond van de vigerende wetgeving voor kunnen kiezen de vervoersector onder de ETS te laten vallen;

2.14 moeten de meervoudige doelstellingen van de sector landbouw en landgebruik, waarvan het mitigatiepotentieel lager is, worden onderkend, evenals de noodzaak om voor coherentie tussen de EU-doelstellingen inzake voedselzekerheid en die inzake klimaatverandering te zorgen. De Europese Raad verzoekt de Commissie te bekijken wat de beste manier is om een duurzame intensivering van de voedselproductie aan te moedigen en tegelijkertijd de bijdrage die de sector levert aan mitigatie en vastlegging van broeikasgassen, ook via bebossing, te optimaliseren. Zodra de technische voorwaarden dat mogelijk maken, en in ieder geval vóór 2020, zal er beleid worden bepaald over de wijze waarop landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw in het broeikasgassenmitigatiekader voor 2030 moeten worden opgenomen.

Hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie

3. De EU streeft ernaar dat in 2030 het percentage in de EU gebruikte hernieuwbare energie ten minste 27% bedraagt. Dit streefcijfer is bindend op EU-niveau. Het zal worden gerealiseerd dankzij de bijdragen van de lidstaten, waarbij de leidraad is dat het EU-streefcijfer collectief moet worden gehaald, zonder dat lidstaten worden verhinderd om zelf meer ambitieuze nationale streefdoelen te bepalen en deze te steunen, overeenkomstig de richtsnoeren inzake staatssteun, en rekening houdend met de mate waarin zij in de interne energiemarkt zijn geïntegreerd. Het verwerken van de groeiende hoeveelheid variabele hernieuwbare energie vergt een meer onderling verbonden interne energiemarkt en een passende back-up, hetgeen indien nodig op regionaal niveau moet worden gecoördineerd.

Op het niveau van de EU wordt een indicatief streefcijfer van ten minste 27% vastgelegd voor de verbetering van de energie-efficiëntie in 2030, ten opzichte van ramingen van toekomstig energieverbruik op basis van de huidige criteria. Dat zal op een kosteneffectieve manier worden gehaald, waarbij de ETS-regeling als doeltreffend middel om bij te dragen tot het verwezenlijken van de algemene klimaatdoelstellingen volledig gevrijwaard blijft. Een en ander wordt voor 2020 geëvalueerd, waarbij een EU-streefcijfer van 30% voor ogen wordt gehouden. De Commissie zal prioritaire sectoren voorstellen waarin op EU-niveau aanzienlijke winsten op het gebied van energie-efficiëntie kunnen worden behaald, alsmede manieren om deze op EU-niveau te verwezenlijken, en de EU en de lidstaten zullen hun regulerende en financiële inspanningen op deze sectoren toespitsen.

De streefcijfers zullen worden gerealiseerd met volledige eerbiediging van de vrijheid die de lidstaten hebben om zelf hun energiemix te bepalen. De streefcijfers worden niet omgezet in nationaal bindende streefcijfers. Elke lidstaat kan voor zichzelf hogere nationale streefcijfers vaststellen.

Totstandbrenging van een volledig functionerende en verbonden interne energiemarkt

4. De Europese Raad wees op het fundamentele belang van een volledig functionerende en verbonden interne energiemarkt. Onder verwijzing naar de conclusies van maart 2014 over de voltooiing van de interne energiemarkt benadrukte de Europese Raad dat dringend alles in het werk moet worden gesteld om dit doel te bereiken. Ook na 2020 blijft het een prioriteit om ontoereikende interconnecties van lidstaten met de Europese gas- en elektriciteitsnetwerken te voorkomen, alsook te garanderen dat de lidstaten binnen de Europese continentale netwerken gesynchroniseerd zijn, zoals in de Europese strategie voor energiezekerheid is bepaald. In dat verband besloot de Europese Raad het volgende:
- de Europese Commissie zal met steun van de lidstaten voortvarend maatregelen nemen om zo spoedig mogelijk een minimumstreefcijfer van 10% op het gebied van interconnectie van elektriciteit te halen, zulks uiterlijk in 2020 voor ten minste de lidstaten die nog geen minimumniveau van integratie in de interne energiemarkt hebben bereikt, dat wil zeggen voor de Baltische staten, Portugal en Spanje, en voor de lidstaten die hun belangrijkste toegangspunt tot de interne energiemarkt vormen. De Commissie zal de voortgang monitoren en aan de Europese Raad verslag uitbrengen over alle mogelijke financieringsbronnen, waaronder de mogelijkheden voor EU-financiering, teneinde te waarborgen dat het streefcijfer van 10% wordt gehaald. In het licht hiervan verzoekt de Europese Raad de Commissie te komen met voorstellen, onder andere over de financiering, binnen de limieten van de relevante instrumenten van het MFK, indien passend. Gelet op de conclusies van de Europese Raad van maart en juni, waarin werd benadrukt dat moet worden gewaarborgd dat alle lidstaten ten volle aan de interne energiemarkt deelnemen, zal de Commissie tevens regelmatig verslag aan de Europese Raad uitbrengen met het doel in 2030 het streefcijfer van 15% te halen, zoals de Commissie heeft voorgesteld. Beide streefcijfers zullen worden gehaald via de uitvoering van projecten van gemeenschappelijk belang;

- de lidstaten en de Commissie zullen de uitvoering faciliteren van projecten van gemeenschappelijk belang, waaronder die welke in de Europese strategie voor energiezekerheid zijn bepaald en die met name de Baltische staten, Spanje en Portugal verbinden met de rest van de interne energiemarkt, en zullen erop toezien dat deze projecten de hoogste prioriteit krijgen en uiterlijk in 2020 worden voltooid. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de afgelegen en/of minder goed verbonden delen van de eengemaakte markt zoals Malta, Cyprus en Griekenland. In dat verband verwelkomt de Europese Raad, als een eerste stap, de recentelijk door de transmissiesysteembeheerders vastgestelde gemeenschappelijke strategie voor de totstandbrenging van interconnecties tussen het Iberisch schiereiland en de interne elektriciteitsmarkt, inclusief concrete projecten om de capaciteit te verhogen. De Europese Raad vraagt om uitvoering van de strategie en spoort de transmissiesysteembeheerders en regulerende instanties aan de betrokken projecten op te nemen in de volgende tienjarenplannen voor netwerk-ontwikkeling;
- ingeval het 10%-streefcijfer niet kan worden gehaald met deze projecten, zullen er nieuwe projecten worden bepaald die met voorrang zullen worden opgenomen in de komende evaluatie van het overzicht van projecten van gemeenschappelijk belang, en spoedig zullen worden uitgevoerd. Voor deze projecten moet worden voorzien in medefinanciering door de EU. De Commissie wordt verzocht vóór de bijeenkomst van de Europese Raad in maart 2015 een mededeling te presenteren over de maatregelen die het best genomen kunnen worden om het bovengenoemde doel te bereiken.

Energiezekerheid

5. Onder verwijzing naar zijn conclusies van juni 2014 gaf de Europese Raad zijn fiat voor verdere acties om de energieafhankelijkheid van de EU te verminderen en haar energie-zekerheid te vergroten, zowel voor elektriciteit als voor gas. Ook het terugdringen van de energievraag door een hogere energie-efficiëntie zal deze doelstelling dichterbij brengen. In dat verband nam de Europese Raad nota van het verslag van het voorzitterschap over energiezekerheid¹. Hij uitte zijn waardering voor het verslag van de Commissie over onmiddellijke maatregelen om de EU beter bestand te maken tegen een mogelijke ernstige onderbreking tijdens de aanstaande winterperiode. Het verslag geeft een volledig beeld van de robuustheid van het Europese energiesysteem (stresstest-exercitie). Tegen die achtergrond verwelkomde de Europese Raad de bijdragen van alle lidstaten, van belangrijke spelers op de energiemarkt, en van buurlanden en partners. Daarnaast onderkende de Europese Raad dat de energiezekerheid van de EU kan worden vergroot door benutting van eigen energiebronnen en het toepassen van veilige en duurzame koolstofarme technologieën.

De Europese Raad bereikte overeenstemming over het volgende:

- uitvoering van cruciale projecten van gemeenschappelijk belang in de gasector, zoals de noord-zuidcorridor, de zuidelijke gascorridor, en het promoten van een nieuwe gasrotonde in Zuid-Europa en van de belangrijke infrastructuurprojecten ter vergroting van de energiezekerheid van Finland en de Baltische staten, een en ander om te zorgen voor diversifiëring van energieleveranciers en routes, alsmede voor het functioneren van de markt;
- verbetering van de regelingen voor een beter gebruik van hervergassings- en opslagcapaciteit in het gassysteem om beter het hoofd te kunnen bieden aan noodsituaties;
- verzoek aan de Commissie om haar steun op te voeren teneinde voor een betere coördinatie van de inspanningen ter voltooiing van cruciale projecten van gemeenschappelijk belang te zorgen; tevens zal de Commissie worden verzocht gerichte maatregelen te ontwikkelen, zoals technisch advies of de instelling van multilaterale taskforces rond specifieke interconnectoren met de betrokken lidstaten, opdat problemen in de uitvoeringsfase snel kunnen worden verholpen;

---

¹ Document 13788/14.

- stroomlijning van de nationale administratieve procedures volgens de richtsnoeren van de Commissie, en verdere ontwikkeling van beleid voor de bescherming van kritieke energie-infrastructuur, onder meer tegen ict-risico's;
- om de positie van de EU in de energie-onderhandelingen te versterken, benutting van alle mogelijkheden die worden geboden door het besluit tot instelling van een mechanisme voor informatie-uitwisseling met betrekking tot intergouvernementele overeenkomsten tussen lidstaten en derde landen op energiegebied, met name wat betreft standaardbepalingen en bijstand van de Commissie tijdens de onderhandelingen;
- de lidstaten en de betrokken ondernemingen aansporen om gedurende het hele onderhandelingsproces informatie te verstrekken aan de Commissie en haar om ondersteuning te verzoeken, onder meer over de ex-antebeoordeling van de verenigbaarheid van intergouvernementele overeenkomsten met de EU-wetgeving en -prioriteiten op het gebied van energiezekerheid;
- het verder versterken van de energiegemeenschap, waarmee ernaar wordt gestreefd om in het licht van de voorzieningszekerheidsproblemen van de EU het energie-acquis van de EU uit te breiden tot kandidaatlanden en nabuurschapslanden;
- aanwending van de instrumenten van buitenlands beleid van de EU en haar lidstaten om een consistente boodschap op het gebied van energiezekerheid over te brengen, vooral aan strategische partners en grote energieleveranciers.

De Europese Raad zal in 2015 terugkomen op het punt van de energiezekerheid om een stand van zaken op te maken.

Governance

6. De Europese Raad besloot dat er een betrouwbaar en transparant governancestelsel zonder onnodige administratieve rompslomp zal worden ontwikkeld dat ertoe moet bijdragen dat de EU haar energiebeleidsdoelstellingen kan halen, en tegelijk de lidstaten de nodige flexibiliteit kan bieden en volledig recht kan doen aan hun vrijheid om zelf hun energiemix te bepalen. Het governancestelsel zal:
  - 6.1 berusten op de voorhanden bouwstenen, zoals nationale klimaatprogramma's, nationale plannen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Planning en verslaglegging zullen, waar deze nog gescheiden verlopen, worden gestroomlijnd en gebundeld;

- 6.2 de rol en de rechten van de consumenten versterken, en de transparantie en voorspelbaarheid voor investeerders vergroten, onder meer dankzij een systematische monitoring van belangrijke indicatoren voor een betaalbaar, veilig, concurrerend, zeker en duurzaam energiesysteem;
- 6.3 de coördinatie van nationaal energiebeleid vergemakkelijken en regionale samenwerking tussen lidstaten bevorderen.

De Europese Raad brengt in herinnering dat hij een energie-unie wil opbouwen die streeft naar betaalbare, zekere en duurzame energie, zoals hij in zijn Strategische Agenda heeft verklaard, en hij zal de verwezenlijking van dit doel regelmatig evalueren.

II. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

- 7. De economische situatie en de werkgelegenheidssituatie blijven onze hoogste prioriteit. De recente macro-economische ontwikkelingen zijn teleurstellend: in grote delen van Europa blijft de bbp-groei laag en de werkloosheidsgraad zeer hoog en is er een uitzonderlijk lage inflatie. Een en ander maakt duidelijk dat er nu dringend, zonder verder uitstel, uitvoering moet worden gegeven aan de maatregelen ter stimulering van werkgelegenheid, groei en concurrentievermogen, en aan de maatregelen om de burgers van de Unie met meer vaardigheden toe te rusten en te beschermen, overeenkomstig de strategische agenda voor de Unie in tijden van verandering. Structurele hervormingen en gezonde overheidsfinanciën zijn cruciale factoren voor investeringen. In dat licht verzocht de Europese Raad de Commissie, de Raad en de lidstaten deze richtsnoeren onverwijld in concrete beleidsacties te vertalen.

8. Europa moet investeren in zijn toekomst om het pad te kunnen effenen voor een krachtig en duurzaam economisch herstel. Vandaag weinig investeren holt het groeipotentieel van morgen uit. De Europese Raad schaart zich achter het voornemen van de aantredende Commissie om een initiatief te ontwikkelen waarbij over de periode 2015-2017 een bedrag van 300 miljard euro aan bijkomende investeringen uit publieke en private bronnen wordt vrijgemaakt. Wij moeten een volledige benutting van de bestaande en toegewezen EU-middelen aanmoedigen. De Europese Raad nam met instemming kennis van de instelling van een taskforce onder leiding van de Commissie en de Europese Investeringsbank die tot taak heeft concrete acties voor te stellen ter stimulering van investeringen, onder andere een plan voor potentieel levensvatbare projecten van Europees belang die op korte en middellange termijn moeten worden gerealiseerd. Hij verzocht de Commissie en de Raad dit investeringsinitiatief in nauwe samenwerking met in het bijzonder de EIB onverwijld verder uit te werken en in december daarover aan hem verslag uit te brengen.
9. De vooruitgang die is geboekt met de totstandkoming van de bankenunie, heeft bijgedragen tot aanzienlijke verbeteringen in de omstandigheden op de financiële markten. Een veerkrachtig, goed gecontroleerd en gereguleerd Europese bankenstelsel zal mede steun geven aan het economisch herstel. In dit verband was de Europese Raad ingenomen met de start van het gemeenschappelijk toezichtmechanisme op 4 november 2014.

III. OVERIGE PUNTEN

Ebola

10. De Europese Raad spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over de verdergaande verspreiding van het ebolavirus in West-Afrika en over het groeiend aantal besmettingen en sterfgevallen. Hij prees het werk dat de regeringen van de getroffen landen en ngo's hebben verricht om het hoofd te bieden aan een gezondheidsprobleem zonder weerga. De Europese Raad uitte tevens zijn grote waardering voor de onbaatzuchtige toewijding van gezondheidswerkers in deze crisis en voor hun moed en professionalisme.

11. De Europese Unie en haar lidstaten hebben hun krachten gebundeld met de Verenigde Naties, regionale organisaties en andere belangrijke partners en het voortouw genomen bij de internationale inspanningen om een respons te bieden in deze noodsituatie, door in het kader van de algemene EU-respons belangrijke vermogens zoals deskundig personeel, mobiele laboratoria waar ebolatests kunnen worden uitgevoerd, behandelingscentra en lucht- en zeevervoer ter beschikking te stellen. De Europese Unie en haar lidstaten stellen thans meer dan 600 miljoen euro aan financiële middelen ter beschikking. Tijdens de onlangs gehouden zitting van de Raad Buitenlandse Zaken en van de EU-ministers van Volksgezondheid is nader bepaald welke actie de EU zal ondernemen, en de Europese Raad dringt aan op een snelle uitvoering van de desbetreffende conclusies.
12. Een volgehouden, gecoördineerde en krachtiger respons is nodig om de huidige trend te keren. Er is behoefte aan extra bijstand om de respons op het terrein op te voeren, vooral wat betreft medische zorg en uitrusting, en versterkte screening bij vertrek. De Europese Raad nam met instemming kennis van de beloften van lidstaten om de financiële hulp te verhogen, waardoor de totale financiering op 1 miljard euro uitkomt. Daarnaast zegden de lidstaten toe dat zij de inzet van medisch en ondersteunend personeel in de regio zullen opvoeren. De lidstaten en de Commissie kwamen ook overeen passende verzorging te garanderen voor internationale gezondheidswerkers, binnen het bestek van de beschikbare middelen, opdat zij de behandeling kunnen krijgen die zij nodig hebben, onder meer door middel van medische evacuatie. Verder moet prioriteit worden gegeven aan het gebruik van het coördinatiecentrum voor respons in noodsituaties als uitwisselingspunt voor de inzet, op vrijwillige basis, van gezondheidsdeskundigen.
13. Door haar omvang vormt de epidemie een bedreiging voor de economie en de stabiliteit van de getroffen landen, en voor de gehele regio. De Europese Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger en de Commissie een pakket maatregelen uit te werken om de bredere politieke, veiligheids- en economische gevolgen van de ebolacrisis in West-Afrika aan te pakken.
14. West-Afrika helpen om de crisis de baas te kunnen is de meest doeltreffende manier om een ernstige uitbraak van de ziekte elders te voorkomen. Nu de eerste gevallen van ebolabesmetting in Europa zijn bevestigd, zijn de staat van paraatheid binnen de Europese Unie en verdere maatregelen om de landen van de Europese Unie en hun burgers te beschermen van essentieel belang, en met name voorzorgsmaatregelen om het gevaar van besmetting te beperken, bijvoorbeeld gecoördineerde preventieve maatregelen binnen de EU, zoals het delen van informatie en beste praktijken, opleiding van gezondheidswerkers en, waar van toepassing, screening bij binnenkomst.

15. Om de ebolaresponscapaciteit van de EU verder te vergroten heeft de EU aantredend Commissielid Christos Stylianides benoemd tot EU-ebolacoördinator. Hij zal worden bijgestaan door het coördinatiecentrum voor respons in noodsituaties, en zal samenwerken met de EU-instellingen, de lidstaten, de VN en andere internationale organisaties en belanghebbenden.
16. De Europese Raad verzoekt de voorzitter van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger hem tijdens zijn volgende bijeenkomst verslag uit te brengen over de maatregelen die in reactie op de ebolacrisis zijn genomen.

Oekraïne

17. De Europese Raad verwees naar zijn conclusies van 30 augustus en was verheugd over het protocol van Minsk van 5 september en het memorandum van Minsk van 19 september als stappen voorwaarts naar een duurzame politieke oplossing van de crisis, met als uitgangspunt dat niet mag worden geraakt aan de onafhankelijkheid, de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Oekraïne. Hij verwacht dat de partijen zich volledig inzetten en dat zij alle toezeggingen in de Minsk-documenten snel gestand doen, in het bijzonder wat betreft de volledige naleving van het staakt-het-vuren, de uitwerking van een alomvattende regeling voor de grenscontrole en het houden van spoedige verkiezingen in de regio's Donetsk en Loegansk, in overeenstemming met het Oekraïens recht. Naar het oordeel van de Europese Raad zou het houden van "presidents"- en "parlements"-verkiezingen, die door de zelfbenoemde autoriteiten worden georganiseerd, tegen de letter en de geest van het protocol van Minsk indruisen, en zullen deze niet worden erkend. De Europese Raad hernieuwt zijn oproep om onverwijld veilige en onbelemmerde toegang te verlenen tot de plek waar MH17 is neergestort.
18. De Europese Unie verwacht van de Russische Federatie dat zij de nationale soevereiniteit en de territoriale integriteit van Oekraïne eerbiedigt en bijdraagt tot de politieke stabilisatie en het economisch herstel van Oekraïne. De Europese Raad herhaalt dat hij de illegale inlijving van de Krim niet zal erkennen. De Russische Federatie moet haar verantwoordelijkheden voor de volledige uitvoering van de akkoorden van Minsk op zich nemen. De Russische autoriteiten moeten met name voorkomen dat soldaten, wapens of strijders van hun grondgebied naar Oekraïne gaan. Zij moeten hun invloed aanwenden om ervoor te zorgen dat de separatisten de verplichtingen die ze in Minsk op zich hebben genomen, te goeder trouw uitvoeren. Ook moet de Russische Federatie de verificatie-inspanningen van de OVSE steunen.

19. De Europese Unie en de lidstaten blijven zich volledig inzetten voor een politieke oplossing van de crisis in Oekraïne, onder meer door middel van bijdragen die de waarnemingscapaciteit van de OVSE moeten versterken, door meer humanitaire hulp te verlenen en door Oekraïne te stimuleren en te helpen in het hervormingsproces, en dan met name inzake decentralisatie en de bescherming van mensen die tot nationale minderheden behoren. De Europese Raad nam met vreugde kennis van het feit dat de Associatieovereenkomst voorlopig zal worden toegepast. De Europese Raad beklemtoonde dat het van belang is dat de Russische Federatie, Oekraïne en de Europese Unie zich strikt houden aan de toezeggingen die in de gezamenlijke ministeriële verklaring van 12 september staan.
20. In het vooruitzicht van de parlementsverkiezingen op 26 oktober herhaalt de Europese Raad dat hij bereid is Oekraïne te steunen bij zijn politieke en economische hervormingen, onder meer van de energiesector, in overeenstemming met de afspraken van beide partijen in de Associatieovereenkomst.
21. De Europese Raad prees de vooruitgang die is geboekt bij het oplossen van de Oekraïense energiecrisis. De Europese Raad ziet uit naar de afronding van de trilaterale onderhandelingen tussen de Russische Federatie, Oekraïne en de Europese Commissie.
22. De Europese Raad wees andermaal op EU-besluiten inzake beperkende maatregelen. De Europese Raad zal de situatie in Oekraïne blijven volgen teneinde zo nodig verdere sturing te kunnen geven.

Republiek Moldavië

23. De Europese Raad ziet uit naar de parlementsverkiezingen in de Republiek Moldavië op 30 november, die weer een belangrijke stap zullen zijn op de Europese agenda van de Republiek Moldavië, na de recente voorlopige toepassing van de Associatieovereenkomst. De Europese Raad verwacht dat de komende parlementsverkiezingen vrij en eerlijk zijn en beveelt de Moldavische autoriteiten aan nauw met de internationale waarnemers bij de verkiezingen samen te werken. In dit verband moeten alle politieke geledingen een open en eerlijke verkiezingscampagne voeren.

Cyprus

24. De Europese Raad uitte zijn ernstige bezorgdheid over de nieuwe spanningen in het oostelijk Middellandse Zeegebied en spoorde Turkije aan zich terughoudend op te stellen en de soevereiniteit van Cyprus over diens territoriale wateren alsmede de soevereine rechten van Cyprus in diens exclusieve economische zone te eerbiedigen. De Europese Raad herinnerde aan de Verklaring van de Europese Gemeenschap en haar lidstaten van 21 september 2005, waarin onder meer staat dat de erkenning van alle lidstaten van de EU een noodzakelijke component van het toetredingsproces is. De Europese Raad achtte het in de huidige omstandigheden meer dan ooit van belang om voor een positief klimaat te zorgen zodat de onderhandelingen over een alomvattende regeling voor Cyprus kunnen worden hervat.

Strategie van de Europese Unie voor de Adriatische en Ionische regio

25. De Europese Raad bekrachtigde de Strategie van de Europese Unie voor de Adriatische en Ionische regio (Eusair) en riep alle betrokken actoren op de strategie, opgenomen in de conclusies van de Raad van 29 september 2014, onverwijld uit te voeren.

Institutionele aangelegenheden

26. De Europese Raad stelde het besluit tot benoeming van de Europese Commissie vast.